

Santa Creu d'Olorda. Xavier Barral, a les pàgines 88-89, junt amb una fotografia d'aquesta església, afirma que el transepte "continu" més alt que la nau és en el nostre pre-romànic una solució freqüent, la més freqüent i la més original (Canapost, Sant Nicolau de Sabadell, Sant Pere de Terrassa, Santa Creu d'Olorda), basant-se en un treball meu que cita (sense que afirmi jo, però, que aquesta sigui la solució més freqüent). En canvi, a la pàgina 286, inclou aquesta església entre les que rebutja com a pre-romàniques, tot afirmant que "no hi queda res de pròpiament romànic, però certes estructures són una persistència de formes pre-romàniques al segle XI. La més important és el transepte elevat que talla la nau. Amb aparell romànic, té finestres de doble esqueixada i volta de canó. L'aparell de l'absis d'aquesta església és interessant per les filades de rajola". Veiem que hi ha una contradicció que es repeteix en la descripció de Sant Nicolau d'Arraona (pàg. 245, però inclosa en el seu catàleg de les pre-romàniques). Tot esperant que X. Barral ens aclareixi aquesta contradicció, no entenc què vol dir quan afirma que el mur de l'absis "és interessant"; si és diferent del transepte, que ell afirma que és romànic, bé per força ha d'ésser anterior, ja que és a un nivell inferior, i aleshores ¿es pot afirmar, com diu X. Barral, que "no hi queda res de pròpiament pre-romànic"? Esperem també que ens ho aclareixi, però haig de dir que l'aparell del transepte d'Olorda és molt semblant al del transepte de Sant Pere de Terrassa, sobre el qual X. Barral no fa cap comentari.

Montserrat PAGÈS i PARETES

1. Mossèn JAUME ARMENGOL, pvre., *Notes Històriques de l'ermita de la Mare de Déu del Remei del "Mas-Vila" de la parròquia de Sant Esteve de Cervelló* (Barcelona 1947).

SANT SADURNÍ

Església del Castell de Llordà

Nom: Sant Sadurní, Església del Castell

Agregat o lloc: Llordà

Municipi: ISONA

Comarca: Pallars Jussà

Bisbat: Seu d'Urgell

Arxiprestat: Tremp

Segle: XI

Consagració: 1040

Situació: Al Km 23 de la carretera d'Artesa de Segre a Tremp, hi ha a la dreta, en direcció est, el camí que en un quart d'hora mena fins al poble de Llordà i des d'aquest es puja al castell en uns quaranta minuts.

CARACTERÍSTIQUES

Planta: Basílica, quadrada, de tres naus de dos trams amb els absis a les capçaleres i el campanar a ponent de la nau de migdia. Només en resta el mur de separació entre la nau central i la de migdia, amb els dos arcs formers i els corresponents pilars.

Absis: tres de semicirculars desapareguts. En unes excavacions efectuades s'han trobat els fonaments de l'absis de migdia.

Frontis: totalment desaparegut

Porta: només resta la que fa comunicar la nau de migdia amb el campanar.

Voltes: Per les restes que queden a la paret del campanar, la de la nau de migdia era de canó amb un arc toral i, per tant, les altres dues és lògic que també ho fossin.

Campanar: de torre de planta quadrada. Resta el bassament i dos pisos. Entre el primer i el segon

pis hi ha dos grups d'arcuacions, de tres cadascun, separats per una lesena. En una fotografia antiga se'n veuen també en l'acabament del segon pis. Per la banda interior també es veuen dues arcuacions al mur de llevant i una al mur nord, en posició ascendent com si anessin seguint l'escala. Té la porta de comunicació amb la nau de migdia que és d'arc de mig punt de dovelles amb una finestra de creu grega a sobre. Els pisos de més amunt han desaparegut i en aquests dos es veuen algunes espitlleres.

Altres elements: Segons Puig i Cadafalch, a les parets de les naus també hi havia arcuacions.

BIBLIOGRAFIA

BURON, V. *Esglésies romàniques catalanes*, 1a edició B., 1977, p. 229; *Guia.*— CAMPRUBÍ, F., 1979 (Notes preses al lloc); *Gran Enciclopèdia Catalana*, V. 9, B. 1976, p. 289; JUNYENT, E.: *Catalunya Romànica, Segle XI*, B., 1975, pp. 17 i 202; PUIG i CADAFALCH, *L'Arquitectura Romànica a Catalunya*, V. II., B., 1911, pp. 261, 337, 441, 442, 443 i 490.

FOTOGRAFIES

Camprubí, F. 1979. NBN-R.99. Miró, C. 1979: Les adjuntes a la còpia d'aquesta fitxa que hi ha a la secció d'arxiu de l'Entitat de Gràcia de la Unió Excursionista de Catalunya.

NOTES HISTÒRIQUES

L'any 973 el castell de Llordà era situat a l'extrem de la Marca i el comte Borrell en féu donació a l'abat Amell de Sant Sadurní de Tavèrnoles perquè reedifiquessin castells i esglésies de la comarca per a la defensa i per al culte dels qui repoblessin i conreessin les terres reconquerides. Es parla del castell en donacions del comte Ermengol al monestir de Sant Sadurní d'Urgell el 1009. En 1030, Ermengol, comte d'Urgell, el ven a Arnau Mir de Tost, que va fer consagrar l'església l'any 1040 i en el seu testament li llegà totes les esglésies del terme del castell.

Data d'aquesta Fitxa: maig 1979

Text: Fèlix Camprubí i Darna

